

A-784

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Saksa keele kateeder

ÕPPEMETOODILINE JUHEND

AJALOO-KEELETEADUSKONNA EESTI FILOLOGIA

I - III KURSUSE MITTESTATSIONAARSETELE

ÜLIÕPILASTELE

T a r t u 1963

2
N

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
~~76995~~

201029

~~201029~~ tagastage raamat õigeaegselt!
~~76995~~ Возвратите книгу вовремя!

~~2766~~					

Saksa keel võõrkeelena.

Üldisi märkusi.

NLKP 22. kongressi otsused seavad kõrgematele õppeasutustele vastutusriikka ülesande paremini ette valmistada kvalifitseeritud spetsialiste. Tänapäeva tingimustes on võõrkeelteoskusel väga suur tähtsus mitmesugustel tehnika-, teaduse- ja kultuurialadel.

Nõukogude Liidu Ministrite Nõukogu määrus 27. maist 1961.a. nr. 468 loob laialdased võimalused võõrkeelte õpetamise parandamiseks kõrgemates õppeasutustes.

Eesmärk ja ülesanded.

Saksa keele õppimise eesmärgiks I kursusel on luua alus kõnekeele praktilisele valdamisele. Selleks on vajalik:

1) tunda teoreetiliselt saksa keele häälikute artikuleerimist ja osata lugeda saksakeelset teksti õigete rõhkude ning intonatsiooniga; 2) omandada kursuses ettenähtud sõnavara ja fraeoloogia, osata vestelda läbivõetud temaatika piires, lugeda ja tõlkida kergemaid ilukirjanduslikke ja ajalehe tekste sõnaraamatu abil; 3) saavutada kindlus keskkoolis õpitud grammatikareeglite praktilisel kasutamisel.

II ja III kursusel on eesmärgiks:

1) kujundada ja arendada praktilisi keeleharjumusi (küsimustele vastamine, küsimuste moodustamine läbivõetud teksti kohta, tööjuhendis ettenähtud tekstide ümberjutustamine, vestlus omandatud sõnavara piires);

2) osata lugeda ja tõlkida:

- a) ilukirjanduslikku teksti;
- b) ühiskondlik-poliitilist (näit. ajaleheartiklid) ja
- c) erialast teksti.

Metoodilisi juhiseid.

I. Töö hääldamise parandamiseks.

Hääldamise parandamiseks tuleb iseseisvalt töötada TRÜ keeltelaboratooriumis ja Tallinna ning teiste linnade konsultatsioonipunktides leiduvate magnetofonilintidele võetud õppetekstide järgi. Soovi korral võib neid linte tellida TRÜ keelte laboratooriumist.

1) Teksti korduv kuulamine lindilt, kusjuures tuleb tekstis ära märkida rõhud ja intonatsioon, näit.:

Im voringen "Jahr arbeitete ich im Sommer als Pionierleiterin.

Komm bald zurück! Wohin gehst du? Ist jemand zu Hause?

2) Teksti kuulamine lausete kaupa, millele kohe järgneb teksti lugemine.

3) Kogu teksti lugemine lindile ja selle võrdlemine näidistekstiga. Hääldamise parandamiseks on vajalik võimalikult palju kuulata saksakeelseid raadiosaateid Saksa Demokraatlikust Vabariigist.

II. Töö õpikuga.

1. Leksika.

Lugemispalad tuleb lugeda hea hääldamise ja õige intonatsiooniga, tõlkida neid emakeelde, vastata küsimustele loetu põhjal, jutustada palade sisu ja vestelda antud teemadel.

Päheõppimisele tulev materjal tuleb eelnevalt hoolikalt läbi töötada üksikute sõnade artikulatsiooni, sõna- ja lauserõhkude ning intonatsiooni seisukohalt (seda abistab helilint).

Materjali omandamiseks on vajalik välja kirjutada ja omandada kõik tundmatud sõnad ning idiomaatilised väljendid. Seejuures tuleb silmas pidada järgmist:

a) nimisõnad tuleb välja kirjutada määrava artikliga, ainsuse genitiivi ja mitmuse nominatiivi lõppudega, näit.

der Verfasser, -s, -

der Dozent, -en, -en

die Prüfung, -, en

b) Verbide puhul peab tugevad verbid välja kirjutama kolmes põhimuutes ja juhul, kui verb moodustab perfekt ja pluskvam-perfekt abiverbiga "sein", ka see ära märkida, näit.:

aufstehen, stand auf, aufgestanden (sein)

fahren, fuhr, gefahren (sein)

Lugemispalu läbi töötades omandada hoolikalt verbide rektsioon.

Sellised verbid tuleb välja kirjutada koos eessõnadega ja näidata ära nõutav kääne, näit.:

sich erinnern an + Akkusativ

sich beteiligen bei, an + Dativ

c) Tekstis esinevad saksa keelele omased (fraseoloogilised) väljendid tuleb välja kirjutada ja alla kriipsutada, näit.:

einen Fehler begehen - viga tegema

Anklänge enthalten (an + Akk.) - meenutama

Verbide rektsioonile ja saksa keelele omastele väljenditele on soovitatav moodustada lauseid ja need pähe õppida näit.:

Ich erinnere mich noch gut an diesen Tag.

Wir beteiligen uns an einer grossen Arbeit.

Heute hast du einen grossen Fehler begangen.

Das Werk enthält viele Anklänge an Goethe.

2. Grammatika.

Grammatilise materjali omandamisel on peamine grammatikareeglite õige rakendamine, mitte nende päheõppimine ilma oskuseta neid praktiliselt kasutada. Selleks on vajalik tutvuda reegluga ja alles siis asuda harjutuste tegemisele. Seejuures tuleb teha kõik antud küsimuse kohta õpikus esinevad harjutused. Näiteks passiivi õppimisel tuleb tutvuda esmajoonel passiivi moodustamisega, silmas pidades, et saksa keeles moodustatakse passiiv abiverbi "werden" vastavatest aegadest ja põhi-verbist II partitsiibist, ning koostada endale tabel, mille alusel teha harjutused, näit.:

Präsens - ich werde gerufen (mind kutsutakse)

Imperfekt - ich wurde gerufen (mind kutsuti)

Perfekt - ich bin gerufen worden (mind on kutsutud või mind kutsuti)

Plusquam. - ich war gerufen worden (mind oli kutsutud või mind kutsuti)

Futurum -- ich werde gerufen werden (mind kutsutakse)

Konditsionaali ehk tingiva kõneviisi õppimisel tutvuda konditsionaali moodustamise reegluga, silmas pidades, et I ja II konditsionaal moodustatakse abiverbiga "werden" konjunktiiviperfektist ja põhiverbi I või vastavalt II infinitiivist, ja samuti koostada endale tabel, näit.:

Konditsionaal I: ich würde schreiben (ma kirjutaksin)

ich würde gehen (ma läheksin)

Konditsionaal II: ich würde geschrieben haben (ma oleksin kirjutanud)

ich würde gegangen sein (ma oleksin läinud)

3. Tõlge, küsimused, vastused, ümberjutustus, vestlus.

Pärast õppetunni leksikaalse ja grammatilise materjali omandamist võib asuda teksti lugemisele ja tõlkimisele.

Seejuures tuleb:

- 1) pöörata tähelepanu korrektsele hääldamisele,
- 2) teha tekstist kirjanduslik tõlge,
- 3) tekst ümber jutustada,
- 4) koostada küsimused ja vastused teksti kohta, mille alusel võib toimuda vestlus.

III. Töö lisalektüüriaga.

Lisalektüüri läbitöötamisel tuleb välja kirjutada sõnad ja saksa keelele omased (fraseoloogilised) väljendid samal meetodil nagu töötamisel õpikuga. Materjali paremaks omandamiseks on soovitatav teha lühike kokkuvõtte loetu sisust. Tõlke täpsuse huvides on lisalektüüri vastamisel lubatud kasutada sõnade vihikut eriti raskete sõnade ja väljendite tõlkimisel. Lisalektüüri vastamine toimub konsultatsioonideks määratud aegadel semestri jooksul ja sessiooni ajal.

Esimesel semestril asuda lisalektüüri läbitöötamisele alles pärast hääldamisravi lõppu.

IV. Arvestused.

Arvestused toimuvad 2. ja 4. semestri lõpul.

Arvestusenõuded:

2. semestril:

- 1) Antud õppeaastal läbitöötatud põhi- ja lisalektüüri foneeti-

liselt korralik lugemine ja tõlkimine idiomaatsesse eesti keelde, s.o. arvestades eesti keele omapära.

- 2) Osata praktiliselt kasutada õpitud grammatilisi vorme.
- 3) Osata vestelda ja jutustada õpikus antud temaatika piires.

4. semestril:

- 1) Osata korrektselt lugeda ja eesti keelde tõlkida vastaval õppeaastal käsitletud õppetükke.
- 2) Osata õigesti edasi anda võõrkeele grammatilisi vorme vastavate emakeelsete vormidega.
- 3) Osata vestelda läbivõetud temaatika ulatuses.
- 4) Osata lugeda ja sõnaraamatu abil saksa keelest eesti keelde tõlkida võõrast teksti, mis raskuselt vastab õppeaastal õpitud tekstidele.

Tõlke maht: 1300 trükimärki suuliselt või 900 trükimärki kirjalikult 1 tunni jooksul.

V. Eksam.

Eksam toimub VI semestri lõpul. Eksamile pääsevad üliõpilased, kes on sooritanud ettenähtud arvestused ja kontrolltööd ning vastanud nõutud lisalektüüri.

Eksaminõuded.

- 1) Osata (ilma ettevalmistuseta) õigesti lugeda ja tõlkida emakeelde kahe viimase semestri jooksul käsitletud õpiku tekste.
- 2) Osata ilma sõnaraamatuta edasi anda emakeeles ühiskondlik-politiilise või erialase teksti sisu, mis oma raskuselt vastab antud õppeaasta jooksul läbivõetud tekstidele.

VI. Kontrolltööd.

Igal semestril on üks kontrolltöö. Kontrolltöö teostamiseks tuleb semestri vältel tutvuda ettenähtud grammatilise materjaliga ja teha kõik õpikus antud harjutused. Kontrolltöö teostatakse ja arvestatakse sessiooni ajal auditoorselt.

VII. Konsultatsioonid.

On soovitatav, et üliõpilased raskuste puhul pöörduksid oma asukohas vastavate eriteadlaste poole. Lisaks sellele võivad üliõpilased suulist või kirjalikku konsultatsiooni

saada TRÜ kaugõppeosakonna kaudu TRÜ saksa keele kateedrit.

I kursuse sügissemestri programm.

I. Foneetika: saksa keele häälikud, nende artikulatsioon. Foneetiline transkriptsioon. Sõnarõhk. Lauserõhk. Intonatsioon.

Õpikud: E.M. Szarota "Sprechen Sie Deutsch?", TRÜ rotaprinti väljaanne 1962.

K.Kann "Saksa keele õpik Eesti NSV kõrgematele koolidele", II 1961.

K. Kann, F. Kibbermann "Praktische deutsche Phonetik", Tallinn 1962.

II. Lektüür: õpiku E.M. Szarota "Sprechen Sie Deutsch?" järgi läbi töötada 1-12 (incl.) õppetunni lugemispalad.

Pähe õppida: dialoog "Besuch einer Nachbarin" (Zehnte Lektion).

III. Lisalektüür: kursoorselt lugeda 10 lk. ilukirjanduslikku teksti Saksa Dem. Vabariigi väljaandes või Moskvast ilmunud võrkeelsetest väljaannetest, näit. Th. Storm "Auf der Universität", Moskau 1955; "Deutsches Lesebuch", Wneschtorgizdat, Moskau 1961; H. Krause "Von Wilddieben, Butterkremtorten und unruhigen Geistern", Tallinn 1959.

IV. Grammatika.

a) Morfoloogia.

Nimisõna: käänamine, mitmuse moodustamine.

Eessõna: eessõnad daativi ja akusatiiviga, eessõnad daativiga, eessõnad akusatiiviga.

Artikkel: käänamine ja tarvitamine.

Asesõna: isikuline, enesekohane, omastav, küsiv, siduv.

Tegusõna: indikatiivi ajavormide moodustamine. Verbi nõrk, tugev pöördkond, pööramise erandjuhud. Modaalverbid. Prefiksitega tuletatud tegusõnade pööramine. Enesekohased tegusõnad. Imperatiiv. Infinitiivi tarvitamine partikliga "zu" ja ilma.

Omadussõna: käänamine ja võrdlusastmete moodustamine.

b) Süntaks.

Sõnade järjekord laiendatud lihtlauses. Lauseliikmed. (Alus, öeldis, täiend, määrus, sihitis). Eitussõnade "nicht" ja "kein"

tarvitamine.

V. Kontrolltöö valmistatakse ette iseseisvalt, tehakse ja arvestatakse sessiooni ajal auditoorselt.

I kursuse kevadsemestri programm.

I. Foneetika: korrata sama, mis eelmisel semestril.

II. Lektüür: õpiku E.M. Szarota "Sprechen Sie Deutsch?" järgi läbi töötada 13.-24. õppetunni lugemispalad.

Pähe õppida: dialoog "Wanderpläne" (Zwanzigste Lektion).

III. Lisalektüür: lugeda 15 lk. (vt. sügissemester).

IV. Grammatika.

a) Morfoloogia.

Tegusõna: liitajavormide tuletamisel "haben" ja "sein" tarvitamine. Konjunktiivijavormide moodustamine ja tarvitamine. Passiivijavormide moodustamine ja tarvitamine. Aseõnaline määrus.

b) Süntaks.

Sõnade järjekord kõrvallauses. "Als" ja "wenn" kasutamine.

V. Kontrolltöö.

Kontrolltöö tehakse ja arvestatakse sessiooni ajal auditoorselt.

VI. 2. semester lõpeb arvestusega. (Arvestusenõuded vt. Metoodilisi juhiseid p.IV).

II kursuse sügissemestri programm.

I. Õpik: K. Kann, F. Kibbermann, G. Raadi "Saksa keele õpik kõrgematele koolidele" I ja II, Tallinn 1961.

Põhilektüür: läbi töötada õpikust tekstid koos juurdekuuluvate harjutustega lk. 94 - 129.

II. Lisalektüür: lugeda:

a) 10 lk. ilukirjanduslikku teksti (kas Saksa Dem.Vabariigis välja antud või Moskvast ilmunud sõnastikuga varustatud võõrkeelsetest väljaannetest, mis raskuselt vastavad II kursusele, näit. H.Mildner "Cafe Frieden", W.Bredel "Der Kommissar vom Rhein", Th. Storm "Pole Poppenspüler", J. Petersen "Fahrt nach Paris", W. Pollaschek "Phillip Müller" või midagi muud kättesaadavat saksa progressiivsete kirjanike teostest.

b) 2 lehekülge ajalehest, soovitatav "Junge Welt".

III. Grammatika.

Korrata verbi pööramine aktiivis. Passiivi ajavormide moodustamine ja tarvitamine. Infinitiv "zu"-ga ja ilma "zu"-ta. Infinitivgrupid. Käskiv kõneviis. Kõrvallausete liigid (lekaallaused, atribuutlausead, viisimääruslausead). Kõrvallausete asukoht.

IV. Kontrolltöö.

Töö täitmiseks iseseisvalt läbi töötada grammatiline materjal. Sessiooni ajal kirjutatakse kontrolltöö auditoorselt õppejõu juuresolekul, mille alusel see ka arvestatakse.

II kursuse kevadsemestri programm.

I. Õpik: sama mis sügissemestril.

Põhilektüür: läbi töötada tekstid koos juurdekuuluvate harjutustega lk. 129-170.

II. Lisalektüür: läbi töötada:

a) 10 lk. erialast teksti,

b) 2 lk. ajalehest, soovitav "Junge Welt".

Erialaseks lektüüriks valida V. L i i v "Texte für Philologen", 1962, TRÜ rotaprint.

III. Grammatika.

Partitsiipide moodustamine ja tarvitamine. Arvsõna. "Als" ja "wenn" tarvitamine. Konjunktiiv ja konditsionaal. Pronomi-naaladverbid.

IV. Kontrolltöö.

Kontrolltöö töötatakse üliõpilase poolt läbi iseseisvalt õpikus leiduvate harjutuste alusel. Kontrolltöö tehakse ja arvestatakse sessiooni ajal auditoorselt.

V. Arvestus toimub IV semestri lõpus.

III kursuse sügissemestri programm.

I. Õpik: K. Kann, F. Kibbermann, G. Raadi "Saksa keele õpik Besti NSV Rõrgematele koolidele" I ja II, Tallinn 1961.

Läbi töötada järgmised tekstid koos juurdekuuluvate harjutustega:

1. Wie man Städte "auslöseht" I lk. 170

2. Wie man Städte "auslöscht" II	lk. 176
3. Der Traktorist	" 180
4. Das hat Volkmar gemacht	" 184

Lisaks nimetatutele (lugeda, tõlkida, jutustada) 5 lk. ilukirjanduslikku teksti v a b a l valikul.

II. Lisalektuur: läbi töötada:

1) 20 lk. erialast teksti kogumikust V. L i i v "Texte für Philologen, Tartu 1962.

2) 3 lk. ajalehest, soovitav "Junge Welt".

III. Grammatika.

Korrata järgmisi grammatilisi küsimusi: nimisõnade, omadussõnade ja verbide tuletamine. Nimi- ja omadussõnade käänamine. Nimisõnade mitmuse moodustamine. Artikli tarvitamine. Eessõnad. Kõrvallause liigid.

IV. Kontrolltöö.

Kontrolltöö tehakse ja arvestatakse sessiooni ajal auditoorselt.

III kursuse kevadsemestri programm.

I. Õpik: sama mis sügissemestril.

Läbi töötada järgmised tekstid koos juurdekuuluvate harjutustega:

1. Ein Theaterbesuch	lk. 190
2. Schwere Grippe am Kitzsteinhorn	" 195
3. Medizin als Geschäft	" 202
4. Das Sklavenschiff	" 209

Lisaks (lugeda, tõlkida, jutustada) 5 lk. ilukirjanduslikku teksti v a b a l valikul.

II. Lisalektuur: läbi töötada:

1) 20 lk. erialast teksti samast teosest, mis oli ette nähtud sügissemestril.

2) 3 lk. ajalehest, soovitav "Junge Welt".

III. Grammatika.

Korrata järgmisi tähtsamaid küsimusi grammatikast: Verbi pööramine aktiivis ja passiivis. Konjunktiiv ja konditsionaali tarvitamine. Käskiv kõneviis. Infinitiivgrupid. Sõnade järje-

kord pea- ja kõrvallauses. Asesõnad. Laiendatud tõiend. Part
sipaalsed konstruktsioonid.

IV. Kontrolltöö.

Kontrolltöö teostatakse ja arvestatakse sessiooni ajal audi-
toorselt.

V. Kevadsemester lõpeb eksamiga. (Eksaminõuded vt. Metoodil:
si juhiseid p.V).

Тартуский государственный университет
ЭССР, Тарту, ул. Пликооли, 18

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ ПО НЕМЕЦКОМУ
ЯЗЫКУ КАК ОБЩЕМУ ПРЕДМЕТУ ДЛЯ СТУДЕНТОВ-
ЗАОЧНИКОВ I-III К. ОТДЕЛЕНИЯ ЭСТОНСКОГО
ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ

На эстонском языке

Vastutav toimetaja K. Kann
Korrektor E. Oja

TRÜ rotaprint 1963. Trükipoognaid 0,75.
Trükiarv 240. MB 03108. Tell. nr. 970.

Tasuta

A
25202

201029

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00404652 2